

ח' תמוז תשע"ח
21 יוני 2018
מספרנו 141/18

תמצית החלטה

סגור הלין בשם מרשו כנגד התנהלות יחידת הסדר מותנה במשטרת ישראל, תוך פגיעה בזכויות אזרח בסיסיות.

סגור פנה לנציבות והלין כי בהליך למתן הסדר מותנה לא קיבל מרשו הזמנה בכתב או מסמך הנחיות המפרטות את זכויות החשוד, בדגש על הזכות להיוועץ עם עורך דין.

לדבריו, מרשו זומן להליך באמצעות שיחת טלפון במהלכה נקרא להגיע למשרדי יחידת ההסדר המותנה, מבלי שהוסברה לו מהות הפגישה אליה הוזמן.

הסגור הוסיף וטען כי נשללה ממרשו הזכות לעיין בחומרי חקירה ובטיוטת כתב האישום.

ראש יחידת ההסדר המותנה ציין בהתייחסותו כי יחידת הסדר מותנה הוקמה כיחידה ארצית, עצמאית, בחטיבת התביעות של משטרת ישראל ביום 1 למרץ 2016. מטרתה של היחידה לשמש, במקרים המתאימים, דרך חלופית להעמדת חשוד לדין פלילי בבית המשפט, ככלי אכיפה "רך", המבטא את ההלימה המיטבית בין חומרת העבירה ונסיבותיה לבין התגובה החברתית הנקטת כלפי מבצעי העבירה. לגישת ראש היחידה, אין כל חובה בחוק או בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, לשלוח לחשוד הזמנה בכתב ו/או ליידעו אודות זכויותיו.

יחד עם זאת, הוסיף וציין כי לפני משורת הדין, נוהגת יחידת הסדר מותנה לשלוח לחשודים מכתב המזמין אותם להגיע למשרדי התביעה לצורך שקילת קיום ההליך (להלן: "מכתב ההצעה"). במכתב ההצעה מצוין במפורש כי החשוד רשאי לשכור שירותי עורך דין וכן כי הינו רשאי לעיין בחומר החקירה טרם הגעה לדיון. כמו כן, בכל שלוחת הסדר מותנה תלוי שלט מאיר עיניים ובו דף המידע לנוחות הציבור.

הנציב קבע בהחלטתו כי אין בידו לקבל דברים אלה. התלונה שבנדון עוסקת בסוגיות חשובות הנוגעות לזכויותיהם של חשודים בבואם לחתום על הסדרים מותנים, ביניהן, הזכות להיוועץ עם עורך דין והזכות לעיין בחומר חקירה ו/או בטיוטת כתב אישום.

עיון בתוכן מכתב ההצעה מעלה, כי בניגוד לנטען לעיל, אין במכתב ההצעה כל התייחסות מפורשת וברורה לזכות ההיוועצות של חשוד עם עורך דין.

דומה, קבע הנציב, כי אין צורך להכביר מילים בדבר חשיבותה ומרכזיותה של זכות ההיוועצות של חשוד עם עורך דין.

באשר לזכותו של חשוד לעיין בחומר חקירה, הרי שזכות זו אכן מופיעה במכתב ההצעה, בזו הלשון:
"הנך רשאי לעיין בחומר חקירה או בעיקרו לפי שיקול דעת התביעה, וזאת בתיאום מוקדם עם
מזכירות שלוחת התביעה."

נוסח זה עומד בסתירה לסעיף 67ד לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 ולסעיף ז.ב.3.
להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.3042 (להלן: "חוק סדר הדין הפלילי" ו"הנחיית היועץ",
בהתאמה), אשר קובעים את זכותו של חשוד לעיין בכל חומר החקירה בשלמותו – לא "בעיקרו" ולא
"לפי שיקול דעת התביעה", אלא לפי רצונו של החשוד בלבד.

ועוד, אף בשלט המוצג בשלוחות היחידה להסדר מותנה אין אזכור לזכות ההיוועצות עם עורך דין ו/או
לזכותו של חשוד לעיין בחומר חקירה ו/או בטיטוט כתב אישום, בטרם חתימה על הסדר מותנה.

לא ניתן להקל ראש באלה. ההסדר המותנה שעוגן עלי חוק הינו הליך משפטי שעשוי להשליך באופן
דרמטי על חייו של החשוד ושל בני משפחתו.

הזכות להיוועץ עם עורך דין, כמו הזכות לעיין בחומר החקירה, כולו ובשלמותו, קודם קבלת החלטה
אם להודות באשמה אם לאו, הינן זכויות בסיסיות הנתונות לחשוד על פי חוק, ויש להקפיד בהן
ולקדשן, בוודאי במסמכים היוצאים מלפני רשויות החוק.

הנציב הוסיף וציין בהחלטתו, כי סעיף 67ד לחוק סדר הדין הפלילי קובע, כי בטרם ייחתם הסדר,
רשאי החשוד לעיין בחומר החקירה ובטיטוט כתב האישום אם אינה זהה למתואר בהסדר. דברים
זהים נקבעו בסעיף ז.ב.3 להנחיית היועץ המוזכרת לעיל.

הלכה עקיבה ומושרשת מלפני בית המשפט העליון היא כי זכות העיון הקבועה בסעיף 74 לחוק סדר
הדין הפלילי, נמנית עם זכויות היסוד של נאשם, בשל היותה מרכיב משמעותי בשמירה על זכותו
להליך הוגן. תכלית הזכות על פי סעיף זה דומה לתכלית הזכות כאן – ליתן לחשוד הזדמנות מלאה
והוגנת לכלכל צעדיו קודם קבלת ההסדר.

ועוד, קביעת התובעת בתיק כי לחשוד עומדת אך זכות לעיין בטיטוט כתב האישום, אך לא לקבלו
לידיו, אינה מתיישבת עם לשון החוק והנחיית היועץ המשפטי לממשלה. לזכות העיון בחומר החקירה
נלווית הזכות להעתיקו.

נוכח כל האמור מצא הנציב את התלונה מוצדקת.

באלה הדברים, המליץ הנציב בפני היועץ המשפטי לממשלה לתקן את הנחיית היועץ כך שיירשם
שיש לשלוח לחשוד "מכתב הצעה להסדר מותנה", שיכלול במפורש את זכותו של החשוד להיוועץ
עם עורך דין וכן את זכותו לעיין בחומר החקירה כולו ובטיטוט כתב האישום, אם היא שונה מהקבוע
בהסדר.

כן המליץ הנציב בפני ראש יחידת ההסדר המותנה לתקן את השלטים התלויים ביחידות ההסדר
המותנה, בהתאמה.